

Besvarelse vedrørende beslutning om forklarende undertekster på vejskilte

Medlem af Borgerrepræsentationen Helle Bonnesen (C) har den 29. april 2025 i forbindelse med Borgerrepræsentationens behandling af "Medlemsforslag om skilt ved Palæstinas Plads" den 30. april 2025 stillet spørgsmål om historik for undertekster på gadeskilte.

Spørgsmål

Hvordan er historikken omkring underteksterne på gadeskilte på baggrund af Borgerrepræsentationens beslutning den 17. september 2009, hvor det fremgik, at nye gadeskilte opsættes i Middelalderbyen og Frederiksstaden som en første fase.

Svar

Forvaltningen henviser til Borgerrepræsentationens beslutning den 17. september 2009, hvor det fremgår af første indstillingspunkt, at der udvikles nye gadeskilte med forklarende undertekster (bilag 1). Det fremgår desuden af behandlingen i Teknik- og Miljøudvalget den 17. juni 2009, at: "Indstillingen blev anbefalet, idet det forudsættes, at skilte i forbindelse med almindelig udskiftning erstattes med nye forklarende gadeskilte."

Teknik- og Miljøudvalget afviste den 6. april 2010 at tage stilling til, om projektet med udvikling, indkøb og opsætning af gadenavnskilte med forklarende undertekster skulle begrænses eller helt standses under hensyntagen til begrænsede midler i Teknik- og Miljøforvaltningens driftsbudget (bilag 2).

Derved er beslutningen i Borgerrepræsentationen den 17. september 2009, der omfatter undertekster på samtlige gadeskilte, fortsat gældende.

Af indstillingen fremgik, at projektet var etapeopdelt og startede med at blive implementeret i Middelalderbyen og Frederiksstaden, hvorefter det er implementeret i resten af byen.

Lena Kongsbach

30-04-2025

Sagsnummer i F2
2025 - 9624

Dokumentnummer i F2
196547

Sagsnummer i eDoc
2025-0132409

Bygge-, Parkerings- og
Miljømyndighed
Njalsgade 13
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Vicedirektør

Bilag:

Bilag 1: Borgerrepræsentationens beslutning 17. september 2009

Bilag 2: Teknik- og Miljøudvalgets beslutning den 6. april 2010

25. Udvikling og opsætning af nye gadeskilte (2009-69270)

Borgerrepræsentationen (BR) skal tage stilling til, om der skal bevilges midler til udvikling af nye gadenavneskilte og opsætning heraf i de historiske bydele.

INDSTILLING OG Beslutning

Indstilling om,	
1.	at der udvikles nye gadenavneskilt med forklarende undertekst i 2009,
2.	at de nye gadeskilte som en første etape opsættes i Middelalderbyen og Frederiksstad i 2010, samt
3.	at der gives en anlægsbevilling på 0,3 mio. kr. til udvikling af nye gadeskilte i 2009 på Teknik- og Miljøudvalgets bevilling ordinær anlæg funktion 2.28.23.3 (projektrelaterede forundersøgelser).
Det forudsættes, at eventuelle merudgifter som følge af sagen afholdes inden for Teknik- og Miljøudvalgets budgetramme.	
(Teknik- og Miljøudvalget)	

Problemstilling

På baggrund af et medlemsforslag Venstre og Enhedslisten om opsætning af gadenavneskilte med forklarende undertekst på dansk foreslår forvaltningen, at der indenfor TMU's anlægsramme i 2009 gives en anlægsbevilling på 0,3 mio. kr. til udvikling af nyt gadekoncept, og at der i 2010 gives en anlægsbevilling på 2,2 mio. kr. til opsætning i de historiske bydele (1. etape)

Løsning

Nærværende indstilling er en udmøntning af medlemsforslag fra Venstre og Enhedslisten om udskiftning af samtlige gadeskilte i København med nye, der er forsynet med en kort undertekst på dansk, der forklarer gadenavnets historie (bilag 1)

Forvaltningen vurderer, at der er behov udvikling af et nyt design for et sådan skilt, enten som et samlet skilt, eller et tillægsskilt, bl.a. fordi kommunen ikke har hjemmel til at opsætte skilte med forklarende tekst på private ejendomme uden husejerens samtykke. Almindelige gadeskilte kan opsættes uden samtykke begrundet i almindelige orienteringshensyn. I designudviklingsfasen indgår forhold som hensynet til fredede ejendomme, facadecensur m.v., og relevante myndigheder og interessenter vil blive inddraget, således er der så vidt muligt kan opnås enighed om designet.

I forhold til medlemsforslagets formulering om, at alle byens gadenavneskilte skal udskiftes til denne nye type, foreslår forvaltningen, at projektet opdeles i etaper, og at etape 1 opfatter de historiske bydele Middelalderbyen og Frederiksstad. I de 2 kvarterer er der ca. 340 gader og pladser. Ved kun at sætte de nye skilte med forklarende tekst i hver ende af gaden opfatter etape 1 i alt 680 skilte.

Økonomi

Et projekt for nye gadenavneskilte i Middelalderbyen og Frederiksstaden med udvikling og opsætning af ca. 680 skilte koster 2,5 mio. kr. jf. nedenstående budget:

Budget for skilteprojekt - 680 skilte

Udvikling (2009 p/l)	
Design af nyt skilt, designmanual for skiltning samt tekster)	kr. 300.000
Indkøb og opsætning (2010 p/l)	
Indkøb af 680 skilte, udarbejdelse af skilteplan samt partshøring	kr. 1.400.000
Opsætning af skilte (ca. kr. 1.100 pr. skilt)	kr. 800.000
I alt	kr. 2.500.000

Projektet for nye gadenavneskilte er ufinansieret. Forvaltningen foreslår derfor, at midlerne til udvikling tilvejebringes indenfor TMU's anlægsramme for 2009 ved, at udviklingsomkostningen på 0,3 mio. kr. finansieres over puljen til projektudvikling (funktion 2.22.28.3 projektrelaterede forundersøgelser). Omkostningerne til indkøb og opsætning på 2.2 mio. kr., der først afholdes i 2010, foreslås finansieret af reservationen til omlægning af den østligste del af Skt. Annæ Plads i forbindelse med etablering af Skuespilhuset (funktion 2.22.28.3 standardforbedringer af færdselsarealer). Denne reservation var oprindelig på 20 mio. kr. (2001 p/l), jf. aftalen med staten om Skuespilhuset. Af denne reservation, er der tidligere annulleret 14 mio. kr. og 2.513 mio. kr. er fremrykket til 2009 (2008-152193/TMU 18.03.09). De resterende 3.487 mio. kr. på denne reservation er udskudt til 2010. Ved at bevilge 2.2. mio. kr. herfra i 2010 vil der således kunne tilvejebringe midler til realisering af 1. etape af gadenavneprojektet.

Videre proces

Når Borgerrepræsentationen har godkendt denne indstilling vil forvaltningen gå i gang med at udvikle den nye skiltetype i dialog med relevante interessenter, herunder fredningsmyndighederne, således at de nye gadenavneskilte til 1. etape vil kunne indkøbes og opsættes i 2010.

Hjalte Aaberg

Torben Gleesborg

Oversigt over politisk behandling

Udvikling og opsætning af nye gadeskilte

Teknik- og Miljøudvalget (TMU), Økonomiudvalget (ØU) og Borgerrepræsentationen (BR) skal tage stilling til, om der skal bevilges midler til udvikling af nye gadenavneskilte og opsætning heraf i de historiske bydele.

INDSTILLING OG Beslutning

Teknik- og Miljøforvaltningen indstiller, at Teknik- og Miljøudvalget (TMU) overfor Økonomiudvalget (ØU) og Borgerrepræsentationen (BR) anbefaler,

1. at der udvikles nye gadenavneskilt med forklarende undertekst i 2009,
2. at de nye gadeskilte som en første etape opsættes i Middelalderbyen og Frederiksstaden i 2010,
3. at der gives en anlægsbevilling på 0,3 mio. kr. til udvikling af nye gadeskilte i 2009 på TMU's bevilling ordinær anlæg funktion 2.22.28.3 (projektrelaterede forundersøgelser), og
4. at der gives en anlægsbevilling på 2,2 mio. kr. til 1. etape af opsætning af nye gadenavneskilte i 2010 på TMU's bevilling ordinær anlæg funktion 2.22.28.3 (standardforbedringer af færdselsarealer)

Teknik- og Miljøudvalgets beslutning i mødet den 17. juni 2009

Der blev stillet ændringsforslag om at nedlægge indstillingens 4. at-punkt.

Ændringsforslaget blev godkendt.

Indstillingen blev anbefalet, idet det forudsættes, at skilte i forbindelse med almindelig udskiftning erstattes med nye forklarende gadeskilte.

Endvidere bemærkes det, at funktionsnummeret i 3. at-punkt rettes til 2.28.23.3.

Økonomiforvaltningen indstiller over for Økonomiudvalget, at Økonomiudvalget oversender sagen til Borgerrepræsentationen med følgende erklæring:

Økonomiudvalget har ingen bemærkninger til, at nærværende sag søges gennemført i den foreliggende form, idet det forudsættes, at eventuelle merudgifter som følge af sagen afholdes inden for Teknik- og Miljøudvalgets budgetramme.

Økonomiudvalgets beslutning i mødet den 25. august 2009

Indstillingen blev anbefalet.

bilag

[1. Medlemsforslag om nye gadeskilte, BR 29-03-2007](#)

Borgerrepræsentationens beslutning den 17.09.2009

Indstillingen blev godkendt uden afstemning.

15. Gadenavneskilte med forklarende undertekster (2010-12393)

Teknik- og Miljøudvalget skal tage stilling til om projektet med udvikling, indkøb og opsætning af gadenavnskilte med forklarende undertekster skal begrænses eller helt standses under hensyntagen til begrænsede midler i Teknik- og Miljøforvaltningens driftsbudget.

INDSTILLING OG Beslutning

Teknik- og Miljøforvaltningen indstiller, at Teknik- og Miljøudvalget over for Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen anbefaler,

1. at skilte udskiftes i Indre By på én gang (Model 3) med deraf følgende driftsomkostninger på nuværende kr. 0,6 mio.
2. at indkøb og opsætning af gadenavneskilte med forklarende undertekster i hht. model 3 (anlægsbevilling på 2,2 mio.kr.) søges finansieret som en del af budgetaftalen for 2011. Driftsomkostninger afholdes indenfor gældende driftsramme.
3. at projektet ikke gennemføres, hvis ikke finansieringen i 2.at-punkt falder på plads.

Problemstilling

Projektudviklingen af ”Gadenavneskilte med forklarende undertekster” har vist, at udførsel, drift og årlig vedligeholdelse vil komme til at overskride den nuværende driftsramme.

Den af Borgerrepræsentationen tidligere beslutning om fornyelsen af gadenavneskilte i hele byen indenfor driftsrammen, vil derfor betyde forringelse på andre områder.

Løsning

På baggrund af medlemsforslag fra Enhedslisten og Venstre besluttede Borgerrepræsentationen 17. september 2009, at der skal udvikles nye gadenavneskilte med forklarende undertekster. Det blev endvidere besluttet, at indkøb og opsætning af de nye skilte finansieres over Teknik- og Miljøforvaltningens driftsbudget i forbindelse med almindelig udskiftning af skilte, og at de nye skilte skal opsættes i hele byen, jf bilag 1.

Det indledende arbejde med udviklingen har vist, at det er muligt, at udvikle og implementere nye skilte med forklarende undertekster, idet skiltet fortrinsvis forbliver et skilt med gadenavn og forklarende undertekst indenfor samme ramme. Det vil i de fleste gader være tilstrækkeligt med et af de nye skilte i hver ende af gaden (se bilag 3).

Borgerrepræsentationens tidligere beslutning om, at skiltene opsættes i forbindelse med almindelig udskiftning, vil med den nuværende udskiftningstakt medføre, at det kommer til at vare mindst 24 år før alle skilte er skiftede.

Udviklingsarbejdet viser endvidere, at den besluttede udskiftningsmodel vil give administrative omkostninger, der ikke vil kunne afholdes inden for eksisterende driftsbudget til formålet, samt at det vil medføre en kommunikativ udfordring overfor borgerne, at have en ny generation skilte med et

meget anderledes indhold end hidtil på - i borgernes forståelse - tilfældige lokaliteter i byen.

Gældende driftsbudget har begrænsede midler til vedligeholdelse af de nuværende skilte, som kun har gadenavn. Da nye skilte forventes at koste mere end de eksisterende, og da der skal udføres en lang række administrative opgaver i forbindelse med fornyet skiltning, vil omkostninger overstige de til rådighed værende midler.

Det skal i den forbindelse særlig fremhæves, at gadeskilte med forklarende tekst ikke kan opsættes udelukkende med den nuværende lovhjemmel, men kræver bygningsejernes tilladelse og for fredede bygninger endvidere Kulturarvsstyrelsens godkendelse, ligesom der skal afsættes midler til tekstproduktion, udbud af skilteleverancen, kommunikation og andre etableringsomkostninger. Forvaltningen har vurderet, at det samlet betyder cirka en fordobling af omkostningerne.

Såfremt Borgerrepræsentationens tidligere beslutning om at løbende udskiftning i hele byen fastholdes, vil der således skulle gennemføres reduktioner i serviceniveauet på forvaltningens øvrige områder.

Forvaltningen har tillige vurderet følgende **alternative modeller**:

1: Skilte udskiftes i hele byen på én gang - Alle gader og veje. (Der afsættes midler til og udarbejdes et anlægsprojekt). Det skal nævnes, at det i visse områder af byen vil give begrænset mening af tilføre undertekster (Eks. v. navne med flora/fauna/bynavne o.lign).

Anlægsomkostninger:	62 mio
Driftsomkostninger efter etableringsfasen pr. år:	2,6 mio
Varighed før alle skilte er skiftet:	ca. 2-3 år.

2: Skilte udskiftes i Indre By - og kun i Indre By - efterhånden som skilte skal skiftes af almindelige driftshensyn (Middelalderbyen - Frederiksstaden afgrænset af Voldgaderne/Havnen excl. Christianshavn/Nyboder/Slotsholmen). Forvaltningen vurderer, at merprisen for større skilte til Indre By opvejes ved det forholdsvis mindre slid på de fortrinsvis murmonterede skilte, hvorfor driftsomkostninger ansættes til det nuværende leje. Ved denne model består den kommunikative udfordring overfor borgerne.

Anlægsomkostninger det første år (incl. driftsmanual):	1,6 mio
Driftsomkostninger pr. år ("altid" fremover):	0,6 mio
Varighed før alle skilte er skiftet	mindst ca. 12 år.

3: Skilte udskiftes i Indre By - og kun i Indre By - på én gang. (Middelalderbyen - Frederiksstaden afgrænset af Voldgaderne/Havnen excl. Christianshavn/Nyboder/Slotsholmen). Forvaltningen vurderer, at merprisen for større skilte til Indre By opvejes ved det forholdsvis mindre slid på de fortrinsvis murmonterede skilte, hvorfor driftsomkostninger ansættes til det nuværende leje. Beslutningen om nye skilte kan én gang for alle kommunikeres til borgerne.

Anlægsomkostninger:	2,2 mio
Driftsomkostninger efter etableringsfasen pr. år ("altid" fremover):	0,6 mio
Varighed før alle skilte er skiftet (nuværende udskiftningstakt)	2-3 år.

Ved valg af model 3 vurderer forvaltningen, at driftsomkostning vil kunne afholdes indenfor gældende budget, idet vedligeholdelsesomkostninger af nye skilte vil være mindre.

Økonomi

Nuværende driftsomkostninger for indkøb af gadeskilte pr. år er ca. 0,6 mio. kr. (2009 p/l)

Gadenavneskilte med forklarende undertekster vil komme til at koste i alt ca. 2,6 - 2,7 mio. kr. (2010 p/l) årligt - i alt ca. 62 mio. kr. (2010 p/l) over mindst 24 år.
(incl. resten af byens skilte)

De fremtidige årlige driftsomkostninger vil efter den anslåede udskiftningsperiode være fast på omkring 2,6 - 2,7 mio. kr. (2010 p/l) årligt. Teknik- og Miljøudvalgets driftsbudget skal dermed hæves med ca. kr. 2 mio årligt hvis denne model vælges. Driften af øvrige gadeskilte er incl.

Alternativer

Ad.1: Prisestimat i alt (materiel, arbejds løn, administration, projekt incl. udbud). Forvaltningen antager, at stordriftsfordele og projektets usikkerhedsmomenter i nogen grad vil opveje hinanden) fordelt på ca. 3 år = ca. 62 mio. kr (2010 p/l). De fremtidige årlige driftsomkostninger vil efter den anslåede udskiftningsperiode være fast på omkring 2,6 - 2,7 mio. kr. (2010 p/l) årligt. Teknik- og Miljøudvalgets driftsbudget skal dermed hæves med ca. kr. 2 mio årligt hvis denne model vælges. Driften af øvrige gadeskilte er incl.

Ad.2: Prisestimat i alt (materiel, arbejds løn, administration og driftsmanual) ca. 1,6 mio. kr. (2010 p/l) Driftsomkostninger "altid" pr. år efterfølgende (materiel, arbejds løn) alm. opretning ca. 0,6 mio. kr. pr. år incl. driften af byens øvrige skilte.

Ad.3: Prisestimat i alt (materiel, arbejds løn, projekt/administration) ca. 2,2 mio. kr. (2010 p/l). Driftsomkostninger "altid" pr. år efterfølgende (materiel, arbejds løn) alm. opretning ca. 0,6 mio. kr. pr. år, incl. driften af byens øvrige skilte.

Videre proces

Såfremt midlerne gives i budget 2011, vil forvaltningen starte projekt 1. januar 2011. Såfremt der ikke gives midler til projektet vil forvaltningen vurdere, om det er muligt at gøre beskrivelse af gadenavne tilgængelig via Kommunens hjemmeside. Såfremt en sådan løsning skulle vise sig, vil forvaltningen orientere udvalget herom.

Hjalte Aaberg

/Torben Gleesborg

bilag

[Bilag 1 - Borgerrepræsentationens beslutning 17.09.2009](#)

[Bilag 2 Design af gadenavneskilte](#)

Teknik- og Miljøudvalgets beslutning den 06.04.2010

Udvalget afviste at behandle sagen, hvorved den allerede vedtagne Borgerrepræsentationsbeslutning skal efterleves.

